

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

9. An Sacerdotes, qui possunt in interdicto Missam dicere & Clerici diuinis
Officiis assistere, possint etiam communicare absque celebratione. Ex p.
5. tr. 10. res. 83. alias 82.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

dispositionem illius textus esse singularem in casu interdicti, cum regula sit in contrarium; vide etiam Ancharanum in d. cap. num. 1. Deinde adduco pro hac firmāda sententia doctrinam Bartoli & Alciati in l. 2. ff. de verb. significat. Rubi conf. 92. num. 2. Menochij de arbitr. lib. 2. cent. 2. cas. 155. num. 10. asserentium quod in materia odiosa appellatione urbis, seu civitatis non veniunt suburbia, secus autem in materia favorabili: unde patet responsio ad argumenta contraria pro negativa sententia adducta, nam in illis casibus leges, ut patet, loquuntur in materia favorabili; secus autem est in casu de quo loquimur, cum versetur circa materiam odiosam: ergo, &c.

3. Confirmantur supradicta ex cap. literis, de consuet. & ex l. penult. ff. de penis, ex cap. in penis 49. de regul. juris in 6. quod in poenis benignior sit interpretatio, ut notat Tiraquellus in l. si unquam, ver. revertatur, n. 246. Thomas de Thoma in floribus legum, reg. 158. Vgolinus de potest. Episc. cap. 6. §. 1. num. 3. & alii. Sed in casu de quo loquimur poena est appposita quod celebratio non fiat in loco delicti, & locus delicti fuit civitas Panormi, cujus appellatione, ut dictum est, & observat etiam Azevedus in addit. ad Curiam Pisanam, lib. 2. cap. 2. n. 3. & Barbosa in collect. tom. 4. lib. 5. cap. 16. num. 4. propterea non venit, nisi id quod murorum ambitu terminatur; ergo dicta poena non est extendenda ad Ecclesias extra muros urbis Panormi edificatas, cum poenae non sint amplianda, sed restringenda, ut docet Burgos de Paz conf. 8. num. 2. Surdus de alimentis tit. 1. quest. 51. num. 12. & alii communiter, etiam si extensio fiat ex similitudine rationis, ex Imola in l. si verò, §. de viro ff. solut. matrim. Ducna regul. 287. ergo &c.

RESOL. VII.

An licitum sit celebrare coram personis interdictis?
Sed difficultas est, si persona interdicta expelli non possit, quid est faciendum? Ex part. 5. tract. 10. Rel. 65. alias 64.

§. 1. Certe est debere expelli; sed difficultas est, si persona interdicta expelli non potest, & in tali casu sic responderi Phil. Faber. de cens. in 4. sent. dist. 25. quest. 1. disp. 5. cap. 2. n. 113. Aliqui dicunt non esse celebrandam Missam, & si sit inchoata, nec perventum ad Canonem, esse cessandum. Alii asserunt Missam celebrari posse, quia nullibi in iure hic effectus assignatur, neque à DD. Unde auctoritas negativa licet non sit aliis efficax, in hac re tamen est efficax, quia DD. hunc casum non praetermisissent. Solum ergo Sacerdoti non licet celebrare coram interdicto, quando locus est interdictus (quod habet locum solummodo, quando privatim celebret secundum limitationes in cap. alma, supra explicatas, ut ex se patet) quia expressè praecipitur dicto cap. alma, quod interdicti excludantur, sed quando locus non est interdictus, sed habilis, licet sit aliquis interdictus praesens, dicunt licere celebrare, & alia divina facere. Ita tenet Suarez licet cum formidine. Ego tamen in praxi non puto, hanc opinionem tutam, quia mutuo referuntur celebratio activa & passiva assistentia, ideo cum prohibetur assistentia passiva alicui, consequenter agenti ministratio activa etiam prohibetur. Ita Faber contra Suarez.

2. Sed sententiam Suarez sequitur Mercerus in 3. p. 9. 24. de interdicto dub. 3. Turrian. lib. 6. disp. 49. dub. 2. ubi sic ait: Quando locus non est interdictus, sed tantum persona est interdicta, & expelli non potest, probabile videri non esse ob eam causam omittendam

Missam, quia non est pro hoc eventu peculiaris prohibitio iuris positivi, quia iura quae decernunt excludendos esse interdictos, tractant de locali interdicto, neque apparet ratio, quae nos cogat oppositum affirmare: & explicari amplius potest, quia in tali eventu non est moralis cooperatio cum persona interdicta, quia potius est contra voluntatem facientis Sacrum. Unde considerato solo iure naturali non est aliquid, ratione cujus celebratio sit inhonesta, & contra rationem. Hæc Turrianus, qui tamen addit posse esse moralem cooperationem, si voluntarie permittatur interdictus audire Missam. Item posset cessare obligatio omittendi Missam ante inceptum Canonem ob scandalum.

RESOL. VIII.

An deficiente Clerico possit Sacerdos accipere laicos ad servendum Missæ?
Et an in dicto casu possit celebrare cum duobus Ministris laicis? Ex p. 5. tract. 10. Rel. 88. alias 87.

§. 1. Respondeo affirmative cum Præpol. in 3. p. quest. 4. de interdicto, dub. 3. num. 31. ubi sic ait: Quod si deficiente Clerico, cui conceditur tempore interdicti celebrare Missam, posset deficiente Clerico accipere ministrum laicum, quia concessio principalis censetur concedi accessorium, & praeteritum quando de his aliis principale non potest juxta morem Ecclesiae obiri. Imò si Prælati non solet celebrare sine duobus Ministris, potest eos adhibere etiam tempore interdicti, imò verius est id posse simplicem Sacerdotem, cum olim solet adhiberi duo Ministri in sacrificio Missæ, quod, licet consuetudo sit moderata, non tamen sustulit facultatem eos adhibendi juxta præscriptum antiquorum Canonum, ita Præpositus, cui adde Villalob. in summ. tom. 1. tract. 19. dist. 5. num. 13. & Mercerus in 3. p. quest. 24. de interdicto, dub. 3. & Ludovicum de la Cruz in Bull. Crux, dist. 1. cap. 5. dub. 3. num. 4.

RESOL. IX.

An Sacerdotes qui possunt in interdicto Missam dicere, & Clerici Divinis Officiis assistere, possint etiam communicare absque celebratione? Ex p. 5. tract. 10. & Resol. 83. alias 82.

§. 1. Negativam sententiam docet Cornejo in 5. supradict. part. tract. 5. de interdicto, dub. 4. Præpol. in 3. p. part. 9. 4. de interdicto, dub. 3. num. 22. Henricus lib. 13. cap. 45. num. 2. Sotus in 4. dist. 22. quest. 3. art. 1. post 4. concl. Turrian. lib. 2. disp. 48. dub. 2. Villalob. in summ. tom. 1. tract. 19. dist. 3. num. 10. Avila p. 5. disp. 4. sect. 1. dub. 5. concl. 3. Bonacina de cens. disp. 5. punct. 3. §. 1. num. 8. Alter. tom. 2. disp. 4. cap. 4. dub. 8. & Hurtad. tract. de interdicto, dist. 8. n. 8. Quia iure antiquo etiam erat prohibitum sacramentum Eucharistiae, quia non erat exceptum, nisi constitutis in articulo mortis, ut constat ex cap. quod in te 11. de penitent. & rem. & ex cap. permittimus 57. de sent. excomm. in cap. autem Alma mater, tantum permittitur celebratio Missæ, non communicatio more laicorum.

2. Verum contrariæ sententiæ ego adhæreo, quam tuetur Suar. disp. 33. sect. 1. n. 35. & Feqq. Sæ ver. interdict. num. 17. Sylv. cod. ver. 5. num. 9. ver. Quarta. Angelus ver. 6. n. 22. ad finem, & hanc sententiam tanquam magis piam & favorabilem amplectitur. Sayt. lib. 5. cap. 7. num. 21. & ex Theologis Societas. etiam illam tenet Egid.

Agid. Coninch de Sac. disp. 17. dub. 2. n. 36. & novissime Mercet. de Sac. in 3. p. 9. 24. de interd. dub. 2. Et ratio est, quia cui conceditur assistere, & a fortiori dicere Missam, conceditur communicare, nisi expresse excipiatur, prout etiam optat Conc. Trid. sess. 22. c. 6. ut in singulis Missis fideles praesentes communicent. Vide etiam Megalam in 3. p. lib. 2. c. 2. 9. 1. n. 29. & post hanc inveni nostram sententiam docere Fabrum de cens. in 4. sem. disp. 25. q. 1. disp. 5. cap. 2. n. 25. ubi sic ait: Fallum est quod non concedatur haec communicatio laicis personis illis, quibus licet celebrare divina tempore interdicti. Nam in calama, ut considerat Suar dicitur. Dicantur divina Officia sicut prius. At prius, id est, ante interdictum ita celebrantur, ut non Sacerdotes Clerici sumant Eucharistiam more laico. Similiter Sacerdotes aliquo impedimento non potentes celebrare eodem modo communicant: ergo item favores sunt ampliandi, & accessorium sequitur principale: ergo dum principale conceditur, quod est celebrare divina, etiam conceditur accessorium; quod est communicatio laica. Ita Phil. Faber, & ego. Vide etiam Filiucium tom. 1. tract. 18. cap. 2. num. 42.

RESOL. X.

An laici, quibus tempore interdicti licitum est in aliquibus diebus Missam audire, possint etiam sacram Eucharistiam sumere?

Et an si tempore interdicti occurrat praeceptum sumendi Eucharistiam, ut in Paschate Resurrectionis, poterit dispensari? Ex p. 5. tr. 10. Ref. 84. aliis 83.

S. 1. Negativam sententiam tenet Sylvester ver. interd. 5. q. 2. Sotus in 4. dist. 22. q. 3. art. 1. post 4. concil. D. Ant. p. 3. tit. 26. c. 4. Prapof. in 3. p. q. 4. de interd. dub. 3. n. 22. Henricus lib. 1. c. 4. 5. n. 2. Navar. c. 27. n. 178. Hurtad. tr. de interd. diff. 7. n. 25. Avila p. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 12. Gordon tom. 2. lib. 7. q. 16. cap. 4. n. 42. & Turrian. ubi infra, quia supradictis ex communi sensu conceditur tantum assistentia, ut possint audire divina Officia, & eis prohibita est communicatio: ergo, &c.

2. Verum Suar. disp. 33. sect. 1. n. 36. & seq. contrariam sententiam putat probabilem, & ideo existimat in diebus festis, in quibus cap. Alma mater, conceditur, ut tempore interdicti possint omnes audire Missas, posse intelligi, ut etiam possint sumere Eucharistiam, propter rationem factam, nempe quod qui assistunt Missae, participes sunt sacrificii Missae, & communionis, quia cap. Alma mater dicit, participationem permittimus divinum, quamvis tandem dicat contrariam opinionem facile defendi posse, & in praxi servandam esse Ecclesiae consuetudinem, & hanc posteriori sententiam, quam probabilem putavit Suar. testatur Turr. lib. 6. disp. 48. dub. 2. iudicatam etiam esse probabilem à multis doctissimis viris in Hispania, praesertim in Academiis Compluten. & Salmanticensi, de hac re interrogatis, quorum responsa ipse Torrianus testatur & vidisse & legisse; erant autem pluresquam quadraginta viri primarii seculares, & Religiosi ex omnibus Religionibus, qui sensui Suarez subscripserant, contra pauciores quosdam & numero & doctrina inferioris cuiusdam Academiae in Regno Aragonensi. & ita hanc sententiam praeter Suar. tenet etiam Faber de cens. in 4. sem. disp. 25. q. 1. disp. 5. cap. 2. n. 25. Layman lib. 1. tr. 7. p. 4. c. 2. n. 3. Coninch de Sac. disp. 27. dub. 2. n. 36. & Mercet. in 3. p. 9. 24. de interd. dub. 2. ubi sic ait: Cui conceditur assistere Missae, conceditur etiam communicare, nisi expresse excipitur, prout etiam optat Conc. Trid. sess. 22. c. 6. ut in singulis Missis fideles praesentes communicent. Unde etiam sequitur quod laicis licet tempore interdicti

sumere Eucharistiam in quatuor festis, videlicet Paschae, Nativ. Domini, Pentecost. & Assumpt. B. M. quod quidem per c. Alma, possunt iuste divinis interesse, imò ad implendum praeceptum de annua communionem, tenentur tunc communicare, cum omne impedimentum iuris antiqui sit ablatum per c. Alma mater.

3. Vide etiam Megal. in 3. p. lib. 2. cap. 2. q. 1. n. 30. & ideo statim probabilitate supradictae opinionis tempore interdicti si occurrat praeceptum sumendi Eucharistiam, ut in Paschate Resurr. poterit dari secularibus. Ita Suar. & Coninch. cui adde Portel. in dub. reg. ver. interd. num. 16. Sed negat hoc Turrian. loc. cit. & Avila cum Alter. tom. 2. disp. 4. cap. 4.

RESOL. XI.

An tempore interdicti, quando celebrantur divina Officia ex privilegio, per Festa Paschatum, intelligantur tantum primi dies?

Et an dicta Festa Paschatum accipienda sint à primis vespere juxta morem, quo Ecclesia solet Festivitates inchoare?

Adde Festum Paschatis posse sumi saltem à Gloria in excelsis Sacri diei Sabbati.

Et aliqua alia circa supradicta, & circa celebrationem festivarum Corporis Christi, & ejus Octavas, explanantur in praedicto casu, & tempore interdicti? Ex p. 5. tract. 10. Resol. 61.

S. 1. Affirmative respondet Suar. disp. 34. sect. 1. Quoad hoc in 39. Moscoso in sum. tr. 16. c. 8. Alter de cens. tom. 2. disp. 5. c. 5. Regim. tom. 2. lib. 32. tr. 3. c. 28. n. 536. Villalob. in sum. tom. 1. tract. 19. d. ff. 7. n. 4. ubi sic ait: [Mas advierte que estas fiestas no se han de se entender mas que por el primero dia, que esse es verdaderamente el dia de la fiesta, que el dia de la Natividad en aquel dia se acaba, y el dia siguiente es de San Juan, y lo mismo es de las otras fiestas como tiene la sententia comun, con la Glosa, solo à Soto veo de diferente parecer sin fundamento bastante.]

2. Sed ego contrariae sententiae adhaereo, quam praeter Sotum in 4. dist. 22. q. 3. art. 1. tenet etiam Faber de cens. in 4. sem. disp. 25. q. 1. disp. 5. dub. 5. n. 43. Avila p. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 4. Hurtad. tract. de interd. diff. 7. n. 24. Dicendum est igitur sub nomine Paschatum intelligi omnes dies festivos, & in primis in Paschate Resurrect. & Pentecost. id non potest negari, quia omnes illi dies festivi tantum pertinent ad ea mysteria, & in eorum honorem observantur; in Paschate quoque Nativitatis negandum non est, reliquos die festivos post primum, sive duos, sive tres, etiam pertinere ad festivitatem Nativitatis, quamvis principalius ad alios Sanctos, & observati non tantum in eorum honorem, sed etiam in honorem Nativitatis, quia quamvis in honorem Sanctorum non observantur, etiam observantur in honorem Nativitatis saltem duo post primum, sicut fit in aliis Paschatibus, & ut observetur tertius dies post primum, ubi observatur, non parum juvat Nativitas Christi.

3. Notandum est etiam hic cum Ioan. de la Cruz in direct. conf. p. 2. de interd. dub. 1. concl. 3. Ioan. Prapof. in 3. p. q. 4. de interd. dub. 5. n. 34. Mercero in 3. p. 9. 24. de interd. dub. 3. Fabro, Moscoso, Hurtado ubi supra, hanc festa accipienda esse à primis vespere juxta morem, quo Ecclesia solet festivitates inchoare. Adde festum Paschatis posse sumi saltem à Gloria in excelsis sacri diei Sabbati, quia Ecclesia censetur tunc inchoare festum Resurrectionis, non tamen comprehenduntur Octavae; sed quoad suspensionem interdicti censetur finiri saltem finito Completorio. Martinus V. & Eugen. IV. his festis addiderunt Corporis Christi festum cum Octava.

4. Et